

«ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ»

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԱԲՈՎՅԱԼԻ ԱՆՎԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԳԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՄԺԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ՌԵԿՏՈՐԻ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՏԱՐ

ա.գ.դ. պրոֆեսոր

ԱՇՈՏ ԽՈՆՑՅԱՆ

"15" 10 2021

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Միլվա Արայի Գևորգյանի 02.00.01 «Անօրգանական քիմիա» մասնագիտությամբ, քիմիական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման «Բնական հիմքով սորբենտներ և դրանց օգտագործումը ծանր մետաղները ջրից հեռացնելու համար» թեկնածուական ատենախոսության թեմայի վերաբերյալ

Գիտատեխնիկական զարգացման գործունեությանը զուգընթաց աճում է նաև կենսամթնոլորտի և շրջակա միջավայրի աղտոտվածության մակարդակը, որից ազատման խնդիրը դառնում է մարդկության, բուսական և կենդանական աշխարհի գոյության պահպանման առաջնահերթ պրոբլեմներից մեկը: Զգալի մեծ է արդյունաբերական թափոնների և դրանցում ծանր մետաղների իոնների վնասակար ազդեցության չափաբաժինը: Այն գիտական մոտեցումները, որոնք ուղղված են լուծելու արդյունաբերական հոսքաջրերից և ընդհանրապես արդյունաբերությունում օգտագործվող ջրային համակարգերից, ծանր մետաղների իոնների հեռացման և դրանց քանակությունը ջրում հասցնելով թույլատրելի նորմերի, երբեք չեն կորցնում իրենց ակտուալությունը և դասվում են ամենաարդիական պրոբլեմների շարքին:

Ներկայումս արդյունաբերական հոսքաջրերից ծանր մետաղների իոնների և ընդհանրապես դրանց չդիսոցված մասնիկներից ազատվելու համար ամենաառաջնային եղանակներից է հանդիսանում ակտիվ, տնտեսապես ձեռնտու ադսորբենտների օգտագործումը:

Ատենախոսության հեղինակ Միլվա Արայի Գևորգյանի գիտական աշխատանքը նվիրված է տնտեսապես շահավետ բնական ադսորբենտ սորբին և դրա մոդիֆիկացված անալոգներին և դրանց օգտագործմանը, օպտիմալացված համակարգերի ստացմանը, որոնք առաջարկված են կիրառել ադսորբցիոն ճանապարհով արդյունաբերական հոսքաջրերից ծանր մետաղների իոնների հեռացման համար և դրանց քանակը հոսքաջրերում հասցնելով թույլատրելի նորմերի:

Ատենախոսության հեղինակը սորբի և դրա մոդիֆիկացված անալոգների մակերևույթի վրա ծանր մետաղների իոնների ադսորբցիայի դինամիկական ուսումնասիրելու համար օգտագործել է մոնոմոլեկուլյար ադսորբցիայի Լենգմյուրի և Ֆրեյնդլիխի հանրահայտ հավասարումները: Այդ հավասարումների գծայնացված տարբերակներով ապացուցվել է նշված հեղինակների հավասարումների կիրառելիությունը

Նշված էֆեկտների առկայությունը ցուցադրված է համապատասխան նկարներում (միջավայրի pH-ի կախվածությունը ադսորբցիոն միջավայրին ավելացված նատրիումի քլորիդի ջրային լուծույթի քանակից):

3. Տորֆի և դրա մոդիֆիկացված անալոգի մակերևույթների վրա իոնների ադսորբցիայի կինետիկական օրինաչափությունները ներկայացնելու համար կարելի էր նաև օգտագործել Դուբինին-Աստախովի բանաձևը՝

$$A = A_{1exp} \cdot \left(\frac{F^n T^n}{E^n} \right) \left(\ln \frac{P_S}{P} \right)^n$$

4. Խիտոզանի ջրային լուծույթը ընդունակ է իր մակերևույթին կապելու զգալի քանակությամբ տարբեր տիպի մետաղի իոններ, ուստի ատենախոսությունում անհրաժեշտ էր առանձին ուսումնասիրել խիտոզանի կողմից իոնների ադսորբցիան և համեմատել խիտոզանով մոդիֆիկացված տորֆի մաքուր գրանուլների կողմից ադսորբված իոնների քանակի հետ:

Վերը նշված թերությունները և առաջարկությունները էապես չեն ազդում կատարված գիտական աշխատանքի որակի վրա:

Սեղմագրում լիովին ներկայացված է ատենախոսության բովանդակությունը:

Միլվա Արայի Գևորգյանի կողմից ներկայացված ատենախոսությունը իր բովանդակությամբ լիովին համապատասխանում է ԲՈԿ-ի կողմից թեկնածուական ատենախոսության համար ներկայացված պահանջներին, իսկ դրա հեղինակ՝ Միլվա Արայի Գևորգյանը արժանի է, որ նրան շնորհվի քիմիական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան 02.00.01 «Անօրգանական քիմիա» մասնագիտությամբ:

Գրախոս՝ ք.գ.դ., պրոֆեսոր

Մեծլում Երիցյան

"15" - 10 - 2021

Քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Մեծլում Լևոնի Երիցյանի ստորագրությունը հաստատում էմ:

ՀՊՄՀ-ի գիտական խորհրդի քարտուղար՝ ւ.գ.թ.

Մարիամ Իսախիրյան

"15" - 10 - 2021